

ԱՅԼԵՒԱՅԼ

ԹՈՎԱՄԱՅ ԳԵՍՏԱՅԻՆ ՅՈՒՆԵԼԵԱՆԸ

Հոռովմայ «L'Osservatore Romano»-ն 31 Հուլիսի թուով կը ներկայացնէ հայեցողական կենքի այդ ամենամեծ ուսուցչին մահուան 450^{րդ} ամակի հանդէսները, որ կատարուեցին Գեորգի մէջ, Չայնաուրին վերաբերութեան ժամուն նուագուելէ երգ մը, որուն բառերն ու եղանակը շարադրութիւն է նոյն ինքն աստուածաբեալ ուսուցչին: Նշանակալից է Գեորգի քաղաքացեալին խօսքերը՝ հրապարակին մէջ կառուցուած արձանին դիմաց. Մեր թովմասս հոգին պէտք է նորոգ յարաբերուի առեւ. մի միայն աւով պիտի կարենանք յարեւ մեր ժամանակի դոմարտաբանը»:

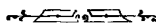
«Նմանութեան Քրիստոսի» հեղինակը ծնած է 1380^{ին}. ծաղիկ հասակով կը մտնէ Ս. Ագնէս լիւրան «Canonici Regulari»-ներու վանքը, ուր յետոյ վարած է նաև նորընծայից վերակացութեան ու Փոխ-Վա. նահայրութեան պաշտօնները: 91 տարեկան էր՝ երբ ջրգողութենէ բռնուելով՝ Արարչին կ'աւանդէ իր անբիծ հոգին:

Անանուն մատենագիր մը, որ անձամբ ճանչցած է զԹովմաս՝ այսպէս կը նկարագրէ. Հասակաւ կարճ էր, բայց առաքինութեամբ մեծ, շատ բարեպաշտ, ու ներանձնացեալ: Յատկապէս կը հսկէր իր լեզուին վրայ, բայց սիրաշօժար կը խօսէր բարեպաշտ առեւի հետ. շատ հաճելի է սիրելի էր ամենեւեմ:

Գրական երկոց մասին իր վանքի Ժա. մանակագրութիւնը կը զնէ. Գրած է երկ. տասարդաց համալ. զանազան փոքրիկ ձևեր՝ պայծաս ու պարզ ոճով, որ սակայն իրօք մեծ ու կարևոր գործեր են քե՛ւ վարդապետութեան և քե՛զորտեան տեսակետով՝ որ առաքինութեան կը յորդորէ: Ասոնցմէ զատ ունի «Հովիտ շուշանաց» և «Պարտիզակ վարդից» հոգեւոր գրութիւնները: Ամենէն տիեզերաբանակը սակայն, որ մինչև արքունիքներէ իսկ ներս մտած է՝ ՆՍԱՆՈՒԹԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻՆ է:— Հայ Գրականութիւնն ալ

նորացուած է ոսկեզրքիս նորանոր թարգմանութիւններով ու տպագրութեամբ, զորս կը թուենք հոս մի առ մի: Ա. Տիպ, ի Հոռովմ 1674: Բ. յԱմադեոսամ 1696: Գ. ի Կ. Պոլիս 1700 (Միւ. Աբրայի ձեռնգրով ու ծախքով եղած, իր նախկին աշակերտաց և ընկերաց հետ) Գ. ի Հոռովմ 1705: Ե. ի Վենետիկ 1737: Զ. անդ. 1786: Է. անդ. 1853: Աշխարհաբար թարգմանութիւն մ'ալ ի Վենետ 1794^{ին}. (Տես. Հայ. Մատենագիտ. Հ. Ղազկիսեանի):

ԽԱՐ.

ՎԵՑ ԻՐՔ ԵՆ

ՈՐ ՊԵՏՈՒ(Յ) ԵՆ ԴԱՏԱԻՈՐԱՅ՝

«ԶԱՌԱՋ որ գիտենա(յ) զհասարակաց օրէնք: «Երկրորդ՝ որ գիտենա(յ) զառաւմին օրէնքն: «Երրորդ՝ որ գիտենա(յ) զգո(յ)ոց օրէնքն: «Չորրորդ՝ որ լինի անկարիք. և այս բաժանի յերկուս. կամ որ լինի անկին և անորդիք. և կամ թէ կին և որդիք ունի, պարտ է որ ուն(ե)նա(յ) ապրանք, զի անկարօտ լինիցի ընչից:

«Վեցերորդն՝ որ լինի իմաստուն, զի մի հանդիպեցիցի այլ ոք իմաստուն, և զիւր դատաստանն ստէ:

«Ոմանք իմաստունք յաւելուն երիս այլ իրս. մին՝ որ լինի աղէս(կ) հասկեղօղ, և կարէ հասկեղօղ զերկուց կողմանցն. և մին այլ՝ որ ուն(ե)նա(յ) յիշողական ամուր, որ ի միտ ուն(ե)նա(յ) զառաջն ինչ ուր վերջինն ասէ. և մի այլ որ լինի լեզուն սպրկիկ՝ որ կարէ սպրկիկ խօսել զբանն»:

ՈՍԿԵՓՈՐԻԿ

1. Այս նշխարը կը գտնուի վանքիս Մատենադարանին Ոսկեփորիկ թիւ 2 հոստոցին մէջ 11, 8 X 9. Թուղթն է է բարձրակայ, կակուղ. բոլորքեր է. Հնութեան տեսակէտով շատ իրաւամբ կը զրէ Հ. Սարգիսեան իւր Մայր Յուշակին մէջ «Ժամանակ անշարտ, հաւանքով 1230 - 1295 թ. ըստ փրկչական րուին, վասն զի պարտեհաբանս հեղինակութիւնը իսկ ԺԳ. դարէն անդին լին անցերի»:

Մեծարժէք Գրադրէս պիտի ընծայենք ուրիշ առթիւ շատ աւելի կարեւոր և հետաքրքրական մասեր:

Ի. Խ.